

Avebe Magazine

ZOMER 2023 | N° II

Avebe staat sterker met BO Akkerbouw
‘We willen dat iedereen veilig
thuiskomt van een dienst’
De waterbalans in evenwicht

Inhoud

5

Coöperatie en Strategie

- 10 | Avebe'ers in the picture
- 14 | 'We willen dat iedereen veilig thuiskomt van hun dienst'
- 17 | 'Volop doorgroeimogelijkheden als je zelf het initiatief neemt'
- 19 | 'Tijdens de intercampagne verbreed en verdiep je je kennis'
- 27 | Versterken en versnellen. Samen bouwen aan duurzame groei

10

Innovatie

- 8 | Bouwen op duurzaam aardappelzetmeel
- 12 | Duurzamer sproeidrogen met Zeodry
- 16 | Mobile maintenance App bespaart tijd en administratieve rompslomp
- 18 | Iedere milimeter water beter benutten
- 23 | De waterbalans in evenwicht
- 26 | Gezonde bodem, gezonde gewasgroei: de rol van groenbemesters

17

Duurzaamheid

- 5 | Avebe staat sterker met BO Akkerbouw
- 22 | Duurzame ambities
- 24 | Berekeningstechnieken: water geven met precisie

26

“Als coöperatie zien we dat wij, met onze leden, onderdeel van de oplossing zijn.”

Voor je ligt alweer de 11^e editie van ons Avebe Magazine. Een magazine waarin de hele keten van Avebe aan bod komt, van zand tot klant. Zo lees je over ervaringen van onze telers met berekeningstechnieken, vertellen collega's van Operations wat er gebeurt op een productielocatie tijdens de intercampagne en legt een klant uit hoe we door samenwerking tot het beste resultaat komen.

Kortom, er is veel te vertellen! Het is helaas niet mogelijk over alles een artikel schrijven. Daarom gebruik ik dit voorwoord om nog een paar extra onderwerpen aan te kaarten.

Allereerst het huidige wereldbeeld. De onrust bij banken en de hoge inflatie met als gevolg de constante renteverhogingen zorgen bij veel bedrijven voor economische onzekerheid. Dit merken we ook bij Avebe. Door deze wereldwijde economische situatie is er minder vraag naar onze producten. Het is dus belangrijk om wendbaar te zijn. En daar hoort ook een stuk kostenbewustzijn bij.

Dan is er het landbouwakkoord in Nederland. Het is helaas niet gelukt om tot een akkoord te komen. Als Avebe hebben we ons uiterste best gedaan om

via BO Akkerbouw en FNLI (Federatie Nederlandse Levensmiddelen Industrie) op te komen voor de belangen van onze leden en de coöperatie. Dit was soms best lastig omdat op sommige punten de belangen verschillen. Er is door collega's en leden de afgelopen maanden heel hard gewerkt. Mijn complimenten en dank voor hun inzet hierin. Ook al is er geen landbouwakkoord, we blijven ons maximaal inzetten voor een gezond en duurzaam perspectief voor onze leden en de hele sector.

De huidige situatie zorgt voor veel onrust. Het is noodzakelijk dat er een lange termijn, duurzaam en integraal perspectief voor de sector en de bijbehorende keten komt. Als coöperatie zien we dat wij, met onze leden, onderdeel van de oplossing zijn. Zo spelen we met ons aardappeleiwit en aardappelzetmeel in op een groeiende vraag naar plantaardige producten. Wij zijn een antwoord in de plantaardige revolutie en daarmee de groeiende behoefte naar hoogwaardige, duurzame ingrediënten voor voedingsmiddelen en industriële markten.

Een andere politieke discussie gaat over de vanggewassen. Een discussie waar al ruim 1,5 jaar over gesproken wordt. We hebben met elkaar

hard gewerkt om zetmeelaardappelen op de lijst van wintergewassen te krijgen. En met resultaat! De zetmeelaardappel staat officieel op deze lijst! Dit is goed nieuws voor de zetmeelaardappelteelt. Het betekent namelijk dat leden niet verplicht zijn om hun zetmeelaardappelen voor 1 oktober te oogsten om daarna een vanggewas in te zaaien. Zetmeelaardappelen groeien ook na 1 oktober nog én houden in die periode nog meer stikstof vast dan het geplande vanggewas.

Een ander onderwerp dat ik graag wil delen is onze nieuwe strategische periode, *Versterken en versnellen; samen bouwen aan duurzame groei*, die ingaat op 1 augustus. Deze strategie richt zich op het verstevigen van de basis van Avebe, het versnellen van onze positie in nieuwe, plantaardige markten en het ontwikkelen van een nieuwe horizon. Samenwerking, verantwoordelijkheid nemen en ontwikkeling zijn binnen deze strategie onze kernwaarden. Deze waarden komen uit het Play to win programma.

Een belangrijk onderdeel van Play to win is leiderschap. We zijn daarom in maart begonnen met het Avebe leiderschapsprogramma. Hierbij kijken we naar wendbaar leiderschap. Oftewel,

welk leiderschap is, kijkend naar alle ontwikkelingen om ons heen, nodig om onze strategische doelen te kunnen blijven behalen? Al onze leidinggevenden, van teamleider tot aan het EC nemen deel aan dit programma. Binnen het leiderschapsprogramma staan vijf competenties centraal: vernieuwen, verbinden, veranderen, reflecteren en realiseren. Elk seizoen organiseren we leiderschapsdagen, dit noemen we 'leerreizen'. Op het moment dat dit magazine uitkomt, zijn de meesten waarschijnlijk al op hun tweede leerreis geweest en zijn we dus al goed op weg met de doorontwikkeling van ons leiderschap binnen Avebe.

Tot slot wil ik al onze collega's en leden bedanken voor hun inzet. Sommigen zijn al op vakantie geweest, anderen hebben dit nog tegoed. Ik wens iedereen een periode van rust en ontspanning toe. En uiteraard veel leesplezier in dit magazine!

Samenwerking, verantwoordelijkheid nemen en ontwikkeling zijn de kernwaarden van onze strategie Versterken en versnellen.

Avebe staat sterker met BO Akkerbouw.

Samenwerking is essentieel voor Royal Avebe. Met leden en klanten, maar ook met andere bedrijven in de sector. Branche Organisatie (BO) Akkerbouw speelt hier een belangrijke rol in. Avebe is vanaf de start lid van de brancheorganisatie, die de belangen van de akkerbouwsector vertegenwoordigt en ondersteunt. Peter Smale, manager Public Affairs bij Avebe en André Hoogendijk, directeur van BO Akkerbouw, vertellen over de samenwerking en waarom deze zo belangrijk is. >>

>> In BO Akkerbouw bundelen twaalf organisaties uit de akkerbouwsector hun krachten voor teelt gerelateerde onderzoeken, belangenbehartiging en public affairs (zie kader over BO Akkerbouw). “Samenwerking is belangrijk om een duidelijk en eenduidig verhaal te vertellen”, benadrukt Peter. “Het is belangrijk om veranderingen in wet- en regelgeving of publieke ontwikkelingen te volgen en elkaar te informeren, boodschappen af te stemmen en plannen zo nodig om te buigen en de juiste richting op te krijgen. We zijn een business-to-business bedrijf en daardoor niet altijd bij iedereen even bekend. In Noord-Nederland kent men Avebe wel, in Den Haag wat minder. Daar werken we hard aan en dat gaat steeds beter. Ook via de BO Akkerbouw kunnen we ons verhaal overbrengen naar ambtenaren en politici.”

Gedeeld belang

Ook al zijn de twaalf organisaties die binnen BO Akkerbouw samenwerken

op de akker soms elkaars concurrenten, binnen de brancheorganisatie staat het gezamenlijke belang voorop. Op basis van het gedeelde belang bepalen alle partijen samen of een uitdaging wordt aangegaan of niet. Zo ja, dan richten ze een werkgroep op van leden met de meeste kennis en ervaring over dat onderwerp. “Onze leden zitten snel op één lijn en de coöperatieve geest zit in de akkerbouw ingebakken, dat maakt de samenwerking heel natuurlijk”, vertelt André. “BO Akkerbouw steunt alleen initiatieven die bijdragen aan de sector en waar alle leden achter staan. De werkgroep bepaalt per project het doel en stelt een plan op om dat doel te realiseren. Het bestuur beslist op basis van de uitkomst of we doorgaan.” Peter voegt toe: “Natuurlijk kan het soms wat schuren, maar de samenwerking binnen de brancheorganisatie is heel goed. Ik zie veel meer gezamenlijk belang dan tegengesteld belang.” André sluit zich daarbij aan en benadrukt dat BO Akkerbouw zelf zich niet

bezighoudt met het beïnvloeden van beleid, tenzij het onderwerp vooral op onderzoek en kennis is gericht. “Een goed voorbeeld is de actie tegen de maatregel waarin het inzaaien van vanggewassen vanaf 1 oktober verplicht werd. BO Akkerbouw zette zich in voor een alternatief dat ook nog eens beter was voor de waterkwaliteit. Een zetmeelaardappel bindt bijvoorbeeld meer stikstof dan een vanggewas kan opnemen na 1 oktober”, aldus André.

Inspirerend profileren

De samenwerking leidt onder andere tot inspirerende evenementen. Zo sponsorde BO Akkerbouw vorig jaar het ‘Plant The Future Diner’ van Transitiecoalitie Voedsel om een stimulans te geven aan het eten van meer plantaardige producten. Omdat de meeste leden daar actief mee bezig zijn, zag BO Akkerbouw hierin voor hen de perfecte kans om zich te profileren met gerechten op basis van plantaardige producten. Avebe bleef zeker niet achter, vertelt Peter: “Het was een succes en een mooi moment om ons verhaal te doen aan Tweede Kamerleden en minister Adema. Ze gaven leuke reacties op onze macarons van Smaakaron, waar ons aardappeleiwit in zit, en ons dessert op basis van aardappeleiwit.” André: “Het is belangrijk om op een positieve manier de buitenwereld bewust te maken dat de akkerbouwsector positief kan bijdragen aan het imago van de Nederlandse landbouw.” Om dat geluid nog krachtiger te maken kregen alle gasten een duurzame tas mee, gevuld met plantaardige producten. André: “Zo krijg je dat echte akkerbouwgevoel. De concurrentie op de akker in één tas.”

Grüne Woche

Dit jaar stond BO Akkerbouw ook voor het eerst met een stand op de Grüne Woche in Berlijn. Avebe was één van de leden die de Nederlandse akkerbouw hier vertegenwoordigde. Peter: “Het is een consumentenbeurs, daar gaan wij als business-to-business bedrijf niet snel naar toe. Toch komen er ook veel beleidsmakers op af om te netwerken.

“Onze leden zitten snel op één lijn en de coöperatieve geest zit in de akkerbouw.”

Wij konden ons verhaal doen en hebben ook wat kunnen overhandigen aan minister Van der Wal. Daarmee zet je jezelf op de kaart als sector en als bedrijf.” Dat is belangrijk, vindt Peter: “Veel mensen kennen de innovatieve kant van de sector niet goed. We lopen in Nederland voorop in innovatie en Avebe kan dit goed laten zien. Daarnaast snappen veel mensen niet hoe coöperaties écht werken. Sommige mensen denken dat ‘big agro’ alleen maar zoveel mogelijk geld wil verdienen, over de rug van de boer. Maar veel van die bedrijven zijn coöperaties, die als doel hebben het verdienvermogen van boeren juist te vergroten.”

Meer zelfvertrouwen

Op dit moment werkt de brancheorganisatie hard verder aan een eigen kijk op de toekomst, ‘Ruimte voor de Nieuwe Akker’. Dit project biedt een route naar een duurzame toekomst van de sector. De focus ligt op een sterk verhaal waarin de boer een goed verdienmodel heeft en alle schakels in de keten goed op elkaar inspelen. André: “Het project heeft ook als doel om de eiwittransitie te versnellen en meer biobased grondstoffen te produceren en te verkopen in Nederland en Europa. Dat gaat samen met vraagstukken op het gebied van veredeling, bodem, water en energie. Thema’s die vaak al door onze leden zelf zijn opgepakt, maar door samen te werken kunnen we versnellen en vergroten. De akkerbouwsector heeft de afgelopen jaren meer zelfvertrouwen gekregen. Wij hebben namelijk ook een mooi verhaal. Het is goed om te merken dat dit steeds meer naar buiten komt. We zijn samen op de goede weg!”

André Hoogendijk,
directeur BO Akkerbouw

Over BO Akkerbouw

BO Akkerbouw is opgericht als antwoord op de afschaffing van de productschappen in 2014. Twaalf organisaties uit de akkerbouwsector hebben een brancheorganisatie opgericht om op te komen voor de gemeenschappelijke sectorbelangen en ontwikkeling van duurzame teeltmethoden. Een ander doel van BO Akkerbouw is het verbeteren van rendabele bedrijfsvoering. BO Akkerbouw werkt samen met telers, handelaren en verwerkers om de Nederlandse akkerbouwsector te versterken. Ook start de brancheorganisatie onderzoeksprogramma's voor telers. De organisatie vertegenwoordigt de sector in het politieke debat en werkt samen met ketenpartijen om zo de hele sector te versterken.

“We zitten allemaal samen in het bouwplan van de teler. In onze sector spelen overstijgende zaken die ervoor zorgen dat het goed en logisch is om krachten te bundelen. Niet alleen teelttechnisch, maar ook belangenbehartigend. Zo kun je een duidelijke stem laten horen vanuit de sector”, aldus Peter. André Hoogendijk, voegt toe: “De akkerbouwsector bestaat voornamelijk uit coöperaties. Elke teelt is onderdeel van het bouwplan. Samenwerking met ketenpartijen is daarom ook niet meer dan logisch.”

De organisatie bestaat uit: Agrifirm, Royal Avebe, Het Comité van Graanhandelaren, Royal Cosun, Coöperatieve Zuidelijke Aan- en Verkoopvereniging (CZAV), Van Iperen, LTO Nederland, Nederlands Agrarisch Jongeren Kontakt (NAJK), Nederlandse Aardappel Organisatie (NAO), Nederlandse Akkerbouw Vakbond (NAV), Plantum NL en Vereniging voor de Aardappelverwerkende Industrie (VAVI).

Peter Smale,
manager Public Affairs Avebe

Bouwen op duurzaam aardappelzetmeel.

Knauf is een wereldwijd producent van bouwproducten. Het bedrijf streeft ernaar om een duurzame keten te realiseren zonder in te leveren op kwaliteit. Vandaar dat Knauf gebruikmaakt van Royal Avebe's aardappelzetmeel in de productontwikkeling. Dr. Norbert Wings, head Product Development of ready-mixed compounds bij Knauf, vertelt over het succes.

Dr. Norbert Wings, head Product Development of ready-mixed compounds Knauf

Knauf produceert wereldwijd bouwproducten zoals gipsplaten, isolatiematerialen, afbouwmaterialen en gevelsystemen. Het bedrijf streeft naar een zo duurzaam mogelijke keten en producten die bijdragen aan een gezonde leefomgeving zonder in te leveren op de hoge kwaliteit. Wings: “Enkele afdelingen van Knauf werken al vele jaren succesvol met Avebe. Onze afdeling, die gebruiksklare producten ontwikkelt, doet dat sinds 4 jaar.”

Duurzame alternatieven

“Door onze verduurzamingsstrategie waren we op zoek naar duurzame

grondstoffen voor de producten die wij op onze afdeling ontwikkelen.” Eén van die grondstoffen is het in ether omgezette aardappelzetmeel van Avebe wat wordt gebruikt als stabiele en makkelijk aanpasbare ‘ruggengraat’ van het product. Wings: “De structuur van zetmeel is perfect in balans waardoor wij de eigenschappen van onze producten makkelijk kunnen aanpassen. Dit gebeurde voorheen met klassieke chemicaliën zoals cellulose. Maar dat vereist veel energie en water en heeft in vergelijking met het zetmeel een veel grotere ecologische impact. Zetmeel-ether doet hetzelfde, maar de

Samen streven naar duurzame oplossingen voor de markt

Het is voor Avebe van belang om samen met belangrijke klanten in de markt onze producten en kennis verder te ontwikkelen. Knauf is een belangrijke speler in de markt voor de toepassing van onze bouwproducten. Marcus Meier, Avebe accountmanager voor Knauf en manager Business Development voor bouw, werkt samen met Knauf en het Industrial team van Avebe aan deze ontwikkeling. Er is duidelijk een wederzijds belang om duurzamere oplossingen te bieden voor deze markt. Wij zien dat we samen verder kunnen groeien in dit segment, want de signalen vanuit Knauf en andere klanten laten dit duidelijk zien.

Knauf is vastbesloten om duurzaamheid naar een hoger niveau te tillen.

plantaardige bron maakt het stukken duurzamer. Daarnaast blijven we nieuwe eigenschappen ontdekken waarop we kunnen door ontwikkelen.”

Consistentie staat voorop

Toch zitten er uitdagingen in de omschakeling naar aardappelzetmeel: “De verwerkbaarheid van het zetmeel is gunstig in onze productontwikkeling. Maar omdat het een natuurlijk product is, kun je niet 1 op 1 overschakelen. We werken nauw samen met Avebe om de voor- en nadelen te identificeren en deze op te lossen.” Het doel is een consistent en hoog kwalitatief eindproduct. Dat proces verloopt stap voor stap. Wings: “Wij luisteren naar de ideeën en wensen van onze klanten en vertegenwoordigers. Daar begint het vaak mee. Vervolgens testen we in het laboratorium hoe en wat we moeten aanpassen. Daarna proberen we de productie op te schalen. Grondstoffen met consistente eigenschappen spelen een sleutelrol. Die consistentie vragen we dus ook van onze leveranciers. Onze klanten merken gauw als er iets verandert in onze producten.”

Duidelijk communiceren

Knauf levert aan meerdere marktsegmenten, van professionele experts tot de doe-het-zelver. “Onze producten zijn toegewijd aan alle segmenten om aan hun specifieke taken te voldoen. Als we ons product veranderen moeten we het duidelijk communiceren, anders heeft het direct impact op onze betrouwbaarheid” aldus Wings.

Sparren met Avebe

Om die consistentie te waarborgen wordt er regelmatig gespard met het team op Avebe Innovation Center in Groningen. Vooral als het gaat over de ontwikkeling van nieuwe concepten en uiteindelijke producten. Wings: “De relatie met onze leveranciers is als een sleutel-slot systeem. We moeten de juiste sleutel vinden om het slot te openen. Als we de sleutel denken te hebben, zien we of deze in ons slot past. Past het niet, dan moeten we samenwerken om het passend te maken. Dit kan soms lastig zijn, maar we werken goed samen met Avebe om onze producten op applicatieniveau te verfijnen.”

Een dynamisch proces

De voordelen van de samenwerking zijn voor beide bedrijven groot. Knauf kan haar producten verbeteren en verduurzamen met Avebe's zetmeel. Avebe wordt betrokken bij concept- en productontwikkeling. Daarnaast versterkt Avebe zijn marktpositie in de bouwsector door levering van duurzame ingrediënten. Een win-win situatie dus waarbij beide partijen kunnen profiteren van elkaars expertise en innovaties. Wings: “Knauf is vastbesloten om duurzaamheid naar een hoger niveau te tillen. Bedrijven als Avebe zijn belangrijk voor ons om deze uitdaging aan te gaan. Zo streven we ernaar om niet alleen producten te ontwikkelen, maar richten we ons ook op andere innovatieve concepten in samenwerking met producenten zoals Avebe. Een spannend en dynamisch proces waarin we graag blijven samenwerken. Het team staat altijd voor ons open en de zaken verlopen goed. We hebben ondertussen al van heel wat aardappelzetmeel gebruik gemaakt.”

Avebe'ers in the picture.

Maak kennis met de gezichten van Royal Avebe. Iedere editie van het Avebe Magazine zetten we een aantal Avebe'ers in the picture. Welke rol vervullen zij binnen de organisatie? Je leest het hier.

Joost Köhler
Maintenance manager

Joost Köhler is sinds 2018 bij Avebe KPW werkzaam als Maintenance manager op de locatie in Lüchow. De spagaat tussen de dagelijkse processen en de strategische ontwikkelingen ervaart hij als zijn grootste uitdaging. "Omdat de eisen en de randvoorwaarden de afgelopen jaren extreem zijn veranderd, is een nadere doorontwikkeling van het onderhoud essentieel voor het voortbestaan van de fabriek", zegt Joost. De netwerken en standaardisering tussen de fabrieken zijn minstens net zo belangrijk als een snelle aanpassing aan de veranderende marktomstandigheden.

Robin Kuper
Voorzitter
district Zuid

"Een gezond verdienmodel met een gezonde bodem krijgt veel aandacht binnen ons district. En het vertrouwen dat Avebe een marktconforme prijs betaalt, ook nu coöperaties verzakelijken. Van vroeger uit komen in ons district in verhouding meer gemengde bedrijven voor. Juist voor gemengde bedrijven bemoeilijkt de verplichting om rustgewassen te telen, de teelt van zetmeelaardappelen. Hier in Schoonebeek vergroot ik mijn aardappelareaal door grond uit te ruilen met veehouders."

Rita Minow
PLP employee

"In al mijn verschillende taken, zowel binnen de logistiek als de exportadministratie, als servicepartner voor alle IT-vragen en IT-projecten binnen KPW, of bij het opstellen van ons wekelijkse KPW-News en het bijhouden de KPW website, is goede communicatie cruciaal, omdat een open en op vertrouwen gebaseerde samenwerking met alle stakeholders, binnen en buiten Avebe, van doorslaggevend belang is voor de wederzijdse verstandhouding, voor het commitment en voor het succes van ons bedrijf. Dankzij onze grote bekendheid in de regio en ons positieve imago zijn wij in staat jonge talenten warm te maken voor een toekomst bij KPW."

Markus Fehren-Evering
Agrariër in Emsbüren, Nedersaksen

"De zetmeelaardappel is al sinds 1984 een belangrijk gewas in onze vruchtwisseling. Daarnaast houden wij varkens en kippen en samen met de daarmee gepaard gaande voederproductie is de teelt van zetmeelaardappelen sindsdien een economisch zekere inkomstenbron voor ons bedrijf. Maar de aardappelteelt is ieder jaar weer anders. Wij zijn des te meer tevreden over het voortdurend geoptimaliseerde, persoonlijke advies van Avebe. Van pootgoed tot bewaring, voor ieder vraagstuk wordt altijd een snelle oplossing gevonden."

Maik Mann
Agrariër en bestuurslid van de Duitse
onderneming Agrarprodukte Göhlen eG

"Sinds 2000 leveren wij aardappelen aan de locatie in Dallmin. Het telen van aardappelen deden wij al, maar de overstap naar zetmeelaardappelen leverde een aantal nieuwe voordelen op. Doordat wij de zetmeelaardappelen direct vanaf het veld kunnen leveren, hebben wij geen kosten voor de tijds- en kostenintensieve bewaring. Door de Waxy-aardappelen die iets meer dan 50% van ons zetmeelareaal uitmaken, alsmede door een zeer breed assortiment aan andere aardappelrassen zijn wij in staat ons oogstseizoen te verruimen en piekbelastingen met succes te omzeilen."

Jan Thale Hulshof
Lid jongerenraad district Oost

"In de jongerenraad bespreken we belangrijke vraagstukken, zoals wet- en regelgeving. Op het akkerbouwbedrijf waar ik werk bijvoorbeeld, telen we 1-op-2 zetmeelaardappelen. De overheid dwingt ons straks tot 1-op-3. Daarbij is de concurrentie op de akker groot door producten als uien en consumptieaardappelen. Met verschillende telers en verschillende meningen zoeken we antwoord op de vraag hoe we dit soort uitdagingen op een goede manier kunnen oplossen. Ik ben enthousiast over de jongerenraad."

“We verwachten een energiebesparing van 40% tot 50% met dit concept. Dat is veel!”

Erik Koops, director Energy Avebe

Duurzamer sproeidrogen met Zeodry.

Het drogen van de producten is een belangrijk onderdeel van het productieproces van Royal Avebe. Dit droogproces verbruikt veel energie, vooral bij producten die gesproeidroogd worden. Iets wat niet past bij de duurzaamheidsdoelstellingen van Avebe. De innovatieve Zeoliet-technologie kan waarschijnlijk zorgen voor een energiezuiniger proces mét behoud van de kwaliteit. Het team achter het Zeodry-project bekijkt de mogelijkheden van deze technologie.

“Sproeidrogen is vooral belangrijk bij de verwerking van onze plantaardige eiwitten en maltodextrines”, vertelt Erik Koops, director Energy van Avebe en Programmamanager voor het CO₂- en energiereductieprogramma. “Hierdoor is de productkwaliteit hoger, maar het is een energie-intensief droogproces. Dat past niet bij de doelstellingen waar ons team zo hard aan werkt: een CO₂-reductie van 30% in 2030. We hebben ondertussen al grote stappen gezet met bijvoorbeeld onze elektrische stoomketels en het concentreren van aardappelsap met membraantechnologie. Met dit droogproces hopen we een volgende stap te zetten.”

Kwaliteit voorop

Door middel van sproeidrogen kunnen we een vloeibare stroom omzetten in droge poeders zonder hoge temperaturen te gebruiken. Deze methode werkt zo: er wordt vloeistof verneveld in een kamer met hete lucht. Hierdoor verdampt het water dat in de vloeistof zit. De droge deeltjes blijven achter. Dit proces gebeurt in een grote droogtoren, waarbij veel lucht verwarmd moet worden. Erik: “Deze installaties gebruiken veel energie, dus we zijn hard op zoek naar alternatieven. We hebben de afgelopen jaren een paar alternatieve droogprocessen onderzocht, maar daarmee werd dezelfde productkwaliteit niet behaald. Het

⌘ fascinating

Zeodry-project heeft de mogelijkheid om onze gewenste kwaliteit te halen én de installatie tegelijkertijd een stuk energiezuiniger, efficiënter en duurzamer te maken.”

Circulair zeoliet

Het Zeodry-project komt voort uit een 15-jaar oude studie van Wageningen Food & Biobased Research, vroeger onderdeel van TNO. In deze studie werd de toepassing van zeoliet bestudeerd. Erik: “Zeoliet is een natuurlijk mineraal met een belangrijke dubbelfunctie: het absorbeert makkelijk vocht en maakt daarmee warmte. Die restwarmte wordt gebruikt voor energiebesparing. Zeoliet is dus goed geschikt voor een droogproces.” Energiezuinige vaatwassers maken hier al gebruik van tijdens het drogen na de laatste spoelcyclus. Maar op grote schaal in industriële drogers is dit nog nooit gedaan. “Het onderzoek heeft de werking van de zeoliet-technologie laten zien, de implementatie was nog een probleem. Toen werd gewerkt met een droogwiel, maar dat was niet bestand tegen de warmte en mechanische spanningen. Het was simpelweg niet sterk genoeg”, aldus Erik. En hoewel er nog ongetoetste ideeën en concepten in de studie zaten, droogden de fondsen op. Het onderzoek kwam stil te liggen.

Aanzienlijke besparing

“Dat pakken wij nu samen met onze partners in het Fascinating-programma weer op”, vertelt Erik: “Wij zien de meeste kans in het zeoliet-drum concept, waarbij het mineraal stabiel is bevestigd op een drum. Dat gebruiken we dus als basis. We hopen deze drum te installeren bij bestaande sproeidrogers of toe te voegen in de ontwerpen van nieuwe installaties. We verwachten een energiebesparing van 40% tot 50% met dit concept. Dat is veel!”

En verder neemt de productiecapaciteit zelfs toe door het voordrogen van de lucht met zeoliet”, voegt Erik toe.

Consortium onder Fascinating

Het Zeodry-project is onderdeel van het Fascinating-programma, dat zich richt op alles wat te maken heeft met de promotie en ontwikkeling van circulaire en duurzame landbouwsystemen in de provincie Groningen. Meerdere grote partijen werken zo samen aan duurzame productievormen. Erik: “Door de goed georganiseerde samenwerking wordt het maken van een gerichte aanpak veel makkelijker. We gaan gestructureerd en doelgericht op zoek naar de plekken waar we elkaar kunnen versterken. Daarnaast stimuleert de overheid de eivittansitie steeds meer. Dankzij de beschikbare subsidies vanuit Fascinating was opstart en versnelling van het Zeodry project weer mogelijk. In dit project zijn met name Avebe, FrieslandCampina en Cosun de trekkers qua onderzoek. We werken daarnaast met 5 andere externe partijen zoals een sproeidrogerleverancier en leverancier van ontvochtigingsapparatuur.”

Nieuw standaard

Erik verwacht de eerste fase van het project eind 2024 af te ronden. “Deze fase draait puur om het doorgerekende ontwerp op papier. Het is de bedoeling dat er een tweede fase achteraan komt waarin we een pilot met de zeoliet-drum starten. In die fase kunnen we dan ook gaan onderzoeken of de techniek interessant kan zijn voor het sproeidroogproces van Avebe. Daarin is het natuurlijk belangrijk dat we minstens dezelfde productkwaliteit kunnen garanderen. We gaan voor succes en hopelijk een nieuwe standaard voor sproeidrogers, met zeoliet-technologie!”

Jan Dusink (l),
David Fousert (m)
en Hylke Zijlstra (r)

‘We willen dat iedereen veilig thuiskomt van hun dienst.’

Veiligheid is altijd essentieel, zo ook tijdens het onderhoud van machines en installaties. Een goede voorbereiding, duidelijke communicatie en ingecalculerde dubbele controles spelen daarin een belangrijke rol. Frans 't Hart is als stopcoördinator VMF derivaten dagelijks bezig met het veilig inplannen van onderhoud en legt uit wat daarbij komt kijken.

Veiligheid heeft altijd prioriteit. Zowel voor de productiemedewerkers aan de lijn, als voor de monteurs die onderhoud plegen aan de installaties. Frans: “We willen dat iedereen veilig thuiskomt van hun dienst. Daarom standaardiseren we onze procedures zodat iedereen weet wat we van ze verwachten.” Tijdens de periodieke veiligheidsrondes wordt goed gekeken naar de algemene veiligheidsvoorschriften zoals goede verlichting, brandveiligheid

“Zie het als een soort Formule 1 pitstop, maar dan net een stukje langer.”

en netheid van de werkvloer. Bij een PPO (Preventief Periodiek Onderhoud) ligt de productielijn helemaal stil om onderhoud te plegen aan bijvoorbeeld silo's en pompen.

Een lange pitstop

“Onze Technische Dienst heeft 3 maanden om zich voor te bereiden op een PPO. In die periode kijken ze goed wat er moet worden gecontroleerd en eventueel gerepareerd en leggen dat vast in SAP. Vervolgens maak ik samen met het team een veiligheidsstelling. Hierin staat precies beschreven wat er moet gebeuren, waar de monteurs moeten zijn en bovendien welke veiligheidsprocedures ze moeten volgen”, vertelt Frank. “Het doel is uiteraard om de productielijn zo kort mogelijk stil te hebben liggen. Zie het als een soort Formule 1 pitstop, maar dan net een stukje langer.”

Sleutel tot succes

Zodra de veiligheidsstelling en alle geplande werkzaamheden zijn besproken en de werkvergunningen zijn afgetekend, wordt de lijn stilgezet en de machines vergrendeld. “Dat gebeurt met kleur gecodeerde sloten die in een speciale ‘lockbox’ zitten. De sleutel daarvan gaat in een box met een eigen slot, waarvan de sleutel weer in een aparte gesloten box zit. De sleutels worden bewaard door verschillende medewerkers, zo kan niemand per ongeluk (delen van) de lijn aanzetten.” Als alles voorbereid is voeren de monteurs een LMRA (Laatste Minuut Risico Analyse) uit en vergrendelen de installatie met een blauw slot. Dan kunnen ze aan de slag.

Bewustwording

Het veiligheidsbesef is de afgelopen jaren veel groter geworden, volgens Frans. Naast de dubbele controles en gestandaardiseerde instructies van de gekwalificeerde monteurs wordt het productieteam ook ingelicht over de werkzaamheden. Frans: “Zo weet iedereen wat ze kunnen verwachten. Daarnaast luisteren we goed naar onze medewerkers en evalueren we alles zodat we zeker weten dat de procedures kloppen. Zo niet, dan passen we ze in overleg aan en wordt dat de nieuwe standaard.”

EVEN VOORSTELLEN: Robert Jan Bannink, director QESH

Sinds 1 februari is Robert Jan Bannink de nieuwe director QESH (Quality, Environment, Safety & Health). Hij is verantwoordelijk voor de ontwikkeling en uitvoering van het QESH-beleid bij Royal Avebe.

Robert Jan kende Avebe al omdat hij er in 2019 op interimbasis werkte. Robert Jan: “Er heerst echt een no-nonsense mentaliteit, en een goede sfeer. Iedereen is heel gemotiveerd om de processen te verbeteren. Een leuke basis om mee aan de slag te gaan.”

Robert Jan ziet veel mogelijkheden voor verbetering en standaardisatie van processen die zich richten op versterking en versnelling. “QESH werkte voorheen voornamelijk reactief. Nu is het de tijd om te gaan standaardiseren zodat we het wiel niet telkens opnieuw hoeven uit te vinden. Het opstellen van goede procedures gaat altijd samen met de collega's op de werkvloer. Het is vrij makkelijk om veiligheidsvoorschriften op papier te zetten, maar het moet wel uitvoerbaar zijn.”

Robert Jan: “Het is daarnaast ook heel belangrijk dat duidelijker wordt wat we van elkaar verwachten. Daarom streven we naar meer transparantie. Dus intern delen wat goed gaat en ook wat niet goed gaat. Dat maakt kwetsbaar, maar motiveert ook om te verbeteren. We beoefenen veiligheid op het hoogste niveau en de kansen om te verbeteren zijn hoog. Het maakt me enthousiast hoe Avebe in dit proces staat: uitdagingen samen aanpakken. Dat geeft mij energie.”

Robert Jan Bannink,
director QESH

Mobile Maintenance App bespaart tijd en administratieve rompslomp.

De Mobile Maintenance App bespaart monteurs, werkvoorbereiders en planners tijd en administratieve rompslomp. “Doordat zij tijdens het ontwikkeltraject meedachten over de benodigde functionaliteiten, verliep de introductie soepel”, vertelt Sander te Riele, manager Engineering, Projects & Maintenance.

“Het voornemen om de papieren werkstroom te digitaliseren hadden we al eerder uitgesproken”, vertelt Sander. “Toen onze partner Mendix ons vroeg mee te doen met de ontwikkeling van een app, pakten we dat dan ook graag op. Het was niet alleen een commercieel aantrekkelijk besluit, het sloot naadloos aan op onze behoefte.”

Cross-functioneel

Met een cross-functioneel team, waarin mensen van verschillende afdelingen en met diverse expertises samen kwamen, werd bepaald welke functionaliteiten de app moest bieden en voor welke medewerkers deze is bedoeld. Sander: “Juist omdat in het team veel verschillende expertises bij elkaar kwamen, van monteurs en

werkvoorbereiders tot planners en ict'ers, was iedereen vrij snel overtuigd van het nut van een app. Voor monteurs is het verhelpen van storingen hun hoofdactiviteit, maar daar komt ook het afhandelen van de administratie bij. Toen we nog met formulieren werkten, was het invullen daarvan vaak iets dat op een later tijdstip nog moest gebeuren. Nu kunnen monteurs, zodra een klus klaar is, de administratie ter plekke afhandelen.”

Planningsmodule

Hij vervolgt: “We hebben er ook een planningsmodule aan gekoppeld, zodat zowel werkvoorbereiders als monteurs inzicht hebben in de geplande opdrachten. Ook daarmee draagt de app bij aan high performance en cross-functioneel werken binnen Avebe.”

De Mobile Maintenance App is dit voorjaar geïmplementeerd op de werkvloer in Gasselternijveen. Daarna volgden Ter Apelkanaal en Foxhol. Sander: “We hebben er als team op gehamerd dat we de app pas zouden lanceren wanneer deze goed functioneerde. Dat voorkomt veel frustratie. Juist bij de introductie is het belangrijk dat een app als deze gebruiksvriendelijk is en goed werkt.”

Externe partijen

Na de succesvolle introductie van de app, stellen we deze ook beschikbaar voor externe partijen die zich bij Avebe richten op onderhoudswerkzaamheden. Daarnaast hebben de Duitse collega's in Lüchow en Dallmin ook interesse in de app.

Haar afstudeeropdracht was haar eerste kennismaking met Royal Avebe. Nu, zeven jaar later en diverse functies verder, heeft Anna Paques een leidinggevende functie in Ter Apelkanaal. “Er zijn veel mogelijkheden om je talenten te ontdekken en door te groeien, zeker als je zelf het initiatief neemt.”

‘Volop doorgroei-mogelijkheden als je zelf het initiatief neemt.’

In de afgelopen jaren ontwikkelde Anna zich via verschillende functies binnen Avebe tot manager Improve, waarbij ze zich onder andere richt op het continu verbeteren van (technologische) processen, bijbehorende opleidingen en ontwikkeling.

Over haar loopbaan vertelt ze: “Ik heb nooit helder voor ogen gehad wat ik op de langere termijn zou willen doen bij Avebe. Bovendien treed ik niet graag op de voorgrond. Tijdens gesprekken met mijn leidinggevendenden, collega's en bij andere gelegenheden sprak ik wel regelmatig uit wat mij leuk leek. Mijn ervaring is dat dit deuren opende. Wanneer specifieke vacatures vrij kwamen bijvoorbeeld, zeiden mensen: ‘Is dit niet iets voor jou?’ Zo begon ik als productieplanner. Na een half jaar werd ik Sales & Operations planner, een superleuke functie waarbij ik bij alle productiesites een kijkje in de keuken heb gekregen. In die rol kreeg ik meteen een breed beeld van de organisatie.”

Avebe Young

Bij Avebe kan je veel bereiken als je zelf het initiatief neemt, verklaart Anna. “Er zijn genoeg mensen binnen het bedrijf die je graag vertellen over hun vakgebied, wanneer je hen er naar vraagt. Ik raad jonge, nieuwe medewerkers aan zich aan te melden bij Avebe Young. Je ontmoet daar op een leuke manier mensen

van verschillende afdelingen. Maar ook als je iets minder jong bent: ga naar activiteiten, zoals de jaarlijkse pubquiz, of cursussen die Avebe-breed georganiseerd worden. Daarmee krijg je nieuwe inzichten en creëer je kansen voor je loopbaan, zonder dat je geforceerd aan het netwerken bent.” Voor iedereen geldt dat het goed is om gesprekken aan te gaan over wat je leuk lijkt en de kans te pakken om op een andere afdeling mee te kijken.

Feedback

Feedback helpt ook bij het ontdekken van je talenten en je doelen. Maar dat kan best spannend zijn, aldus Anna. “De gesprekscyclus Continu FIT, waarbij FIT staat voor Functioneren, Inzetbaarheid en Talent, verlaagt de drempel om feedback te vragen en te geven. Bovendien geeft het handvatten om hierover regelmatig met je leidinggevende in gesprek te gaan. Je kunt je proces digitaal vastleggen, zodat je ook over de langere termijn inzicht krijgt en sturing kunt geven aan je loopbaan.” Ze besluit: “Loopbaanontwikkeling is meestal geen weg waarbij je recht op je doel afgaat. Nieuwe inzichten en (persoonlijke) omstandigheden hebben allemaal impact. In gesprek gaan en blijven met je leidinggevende of met een van de interne mentoren van Avebe is daarin zeer waardevol. Door ervaring op te doen, je ideeën te toetsen en te delen, ontdek je je talenten en mogelijkheden om je verder te ontwikkelen.”

‘Iedere millimeter water beter benutten.’

Een verbeterde waterefficiëntie is ook binnen de teelt van zetmeelaardappelen onontkoombaar om de zeer beperkt beschikbare natuurlijke hulpbron water te beschermen. Ekkehard Fricke, afdelingsleider Berekening van het Landbouwschap Nedersaksen en directeur van de vakvereniging Veldberekening, over hoe waterefficiëntie binnen de landbouw in Duitsland eruit kan zien en meer specifiek in de teelt van zetmeelaardappelen kan worden geïntegreerd.

Ekkehard Fricke, afdelingsleider Berekening van het Landbouwschap Nedersaksen en directeur van de vakvereniging Veldberekening

“Als we terugkijken op de afgelopen jaren dan kunnen we een duidelijke trend herkennen: temperaturen boven het langjarige gemiddelde en teruglopende neerslaghoeveelheden. Om de aanplant toch voldoende te kunnen verzorgen, hebben boeren meer water nodig. Water dat aan de hand van waterrechten veiliggesteld zou moeten zijn maar lang niet altijd meer beschikbaar is. We zien dat deze rechten niet meer kunnen worden verhoogd en op vele locaties als gevolg van ontbrekende grondwaterreserves slechts zeer beperkt beschikbaar zijn. Het gevolg hiervan is dat waterefficiëntie binnen de akkerbouw, en ook bij de teelt van zetmeelaardappelen, steeds belangrijker wordt. We willen het voorhanden zijnde water zo optimaal mogelijk inzetten en iedere millimeter water nog beter benutten.

Om een verhoging van de waterefficiëntie in de agrarische productie te bewerkstelligen, zal ieder bedrijf afzonderlijk moeten worden bezocht. Daarbij moet er rekening worden gehouden met zaken als vruchtwisseling en grondsoort, maar ook met de prioriteiten van het management van

het boerenbedrijf. Ieder bedrijf zal een eigen strategie moeten ontwikkelen om het ter beschikking staande water zo goed mogelijk te benutten. Zo kan een aanpassing in de vruchtwisseling of prioritering in de voor bewatering in aanmerking komende gewassen, zoals aardappelen of groenten, een efficiënte maatregel zijn. In dit alles is het onze taak ondersteuning te bieden en voor iedere bedrijfsstructuur de juiste maatregelen te formuleren en deze samen met de boer in de praktijk te brengen.

Als we kijken naar de aardappelteelt, dan wordt de breedte van dit vakgebied snel duidelijk. Afhankelijk van de verwerkingsvorm kan de economische betekenis van de aardappelteelt van bedrijf tot bedrijf sterk variëren. In de meeste gevallen blijft de aardappelteelt voor het boerenbedrijf echter een belangrijke steunpilaar. Als gevolg van aanzienlijke prijsaanpassingen is de zetmeelaardappel daarbij nog altijd één van de meest aantrekkelijke gewassen om te bewateren. Om te zorgen dat er voor de boer ondanks een toenemende behoefte aan water aan het einde toch wat overblijft, werken

wij sinds een aantal jaar concepten uit om de teelt van aardappelzetmeel zo waterefficiënt mogelijk te maken zonder daarbij de opbrengst aan te tasten. Momenteel proberen wij in het kader van een onderzoeksvraag van Avebe te achterhalen hoeveel de bewateringshoeveelheid beperkt kan worden en met welke variëteiten ook bij minder bewatering economisch aantrekkelijke zetmeelopbrengsten haalbaar zijn. Ons gemeenschappelijke doel hierbij is praktische aanbevelingen te doen op het gebied van bewatering en efficiënte variëteiten te vinden en aan boeren door te geven om zodoende de teelt van zetmeelaardappelen ook in de toekomst ondanks afnemende beschikbaarheid van water toch duurzaam en lucratief te kunnen laten zijn.”

‘Tijdens de intercampagne verbreed en verdiep je je kennis.’

Waar de productielijnen in Gasselternijveen begin dit jaar nog volop draaiden, is het nu stil. Tijdens de productiecampagne worden de aardappelen hier verwerkt tot zetmeel, eiwit, vezels en protamylasse. Maar alle aardappelen zijn nu verwerkt, de installaties doorgespoeld en de fabriek ligt stil. Gasselternijveen zit midden in de intercampagne. Wat er tijdens de intercampagne gebeurt, vertellen Michiel Valk (r), teamleider Productie, en Maurice Kooistra (l), procesoperator.

>> Michiel en Maurice werken beiden in één van de vijf productieploegen, die samen verantwoordelijk zijn voor de drie fabrieken in Gasselternijveen: de aardappelzetmeelfabriek (AMF), de nevenproductenfabriek (NPF) en de nieuwe Solanic-fabriek, waar het eiwit uit de aardappelen wordt gehaald. Dit aardappeleiwit wordt vervolgens gebruikt in voedingsmiddelen zoals plantaardige vlees- en zuivelvervangers. Elke ploeg bestaat uit ongeveer 12 collega's. "De operators werken afwisselend op de diverse fabrieken. Dat houdt het werk divers en zo leer je heel veel", vertelt Maurice. Na een stage kwam hij twee jaar geleden in dienst bij Royal Avebe. Michiel werkt inmiddels bijna 10 jaar bij Avebe, waarvan drie jaar als teamleider Operations.

Focus op onderhoud

De campagne mag dan het piekseizoen zijn, ook de intercampagne is een belangrijke periode in het jaar. "Tijdens de intercampagne is het tijd voor onderhoud om de fabrieken klaar te maken voor een nieuwe campagne", vertelt Michiel. "Zodra de fabriek is afgedraaid volgt eerst de grote schoonmaak. De installaties en de fabriek worden schoon opgeleverd voor het onderhoud. Daarna stelt het team de fabriek veilig: de installaties gaan op slot en de zekeringen eruit. Zo kunnen we op een veilige manier het onderhoud uitvoeren." Maurice voegt toe: "Dat onderhoud voeren we grotendeels zelf uit en dat is best interessant. Tijdens de intercampagne zijn we eigenlijk monteur. Daarmee verbreed en verdiep je je kennis over alle processen en machines waar je dagelijks mee werkt."

Opleiden

Het onderhoud tijdens de intercampagne is zowel preventief- als vervangend. "Tijdens de campagne controleren we de conditie van de installaties", legt Michiel uit. "Alle installaties worden doorgemeten en daarmee wordt bepaald of er nog meer onderhoud nodig is. Daar gaat de onderhoudsploeg in de intercampagne dan mee aan de slag." Behalve dat er tijd is voor groot preventief onderhoud, is de intercampagne ook de periode waarin meer ruimte is voor het opleiden van medewerkers. Denk bijvoorbeeld aan het volgen van de verplichte veiligheidsdagen, training voor het gebruik van de heftruck, of het oefenen voor de BNO (bedrijfsnoodorganisatie). Michiel: "Dat gebeurt het hele jaar door natuurlijk, maar nu is daar meer tijd voor."

Michiel Valk, teamleider Productie
en Maurice Kooistra, procesoperator

Afwisseling

"Sommigen beginnen het liefst weer zo snel mogelijk met de productiecampagne, maar zelf vind ik de intercampagne best een fijne tijd. We werken dan van maandag tot vrijdag in een gewone dagdienst en zitten niet met onregelmatige diensten. En ik vind het fijn om lekker te sleutelen", aldus Michiel. Maurice: "De intercampagne bevalt mij ook altijd wel goed. Het is wat Michiel zegt, even lekker in dagdienst. En het is weer even wat anders."

Ambassadeurs van het bedrijf

De nieuwe strategische periode start in de zomer van 2023. De doelstellingen in deze strategie kunnen alleen bereikt worden met de juiste mensen. De recruitmentafdeling helpt hierbij door ervoor te zorgen dat de juiste mensen, op het juiste moment, op de juiste plek zitten.

"Royal Avebe is een uniek bedrijf," vertelt Natasja Turksma, director Recruitment. "Zo werken we als coöperatie aan de hele waardeketen: van veredeling, tot teelt en verwerking én innovaties richting onze klanten. We dragen ook actief bij aan duurzaamheid. Onder andere door in te zetten op de eiwittransitie. **Hierdoor koersen we op betere plantaardige voeding voor zowel mens als dier.** Het is mooi om daar, als medewerker en als bedrijf, een bijdrage aan te leveren."

De medewerker is ambassadeur

Door de huidige krapte op de arbeidsmarkt wordt het steeds belangrijker om die positieve boodschap duidelijk te delen. "We bouwen daarom op onze betrokken collega's die soms al lang bij het bedrijf werken, een aantal zelfs 40 tot 50 jaar! Dat zijn echt onze ambassadeurs. Avebe is van vroeger uit een regionale en nuchtere coöperatie. Collega's zijn ook

trots om bij Avebe te werken en hun belangrijke bijdrage te leveren. Er is écht oog voor elkaar, en dat maakt het speciaal. Maar we laten nog niet genoeg aan de buitenwereld zien wat voor prachtig bedrijf Avebe is en wat voor moois we in huis hebben."

Waarde creëren

Natasja: "We proberen alles eruit te halen wat erin zit. Zowel uit onze waardevolle aardappels, als onze waardevolle medewerkers." Goede arbeidsvoorwaarden, een fijne werksfeer en een stabiele werkgever ondersteunen die denkwijze. Natasja: "Iedereen is van waarde bij Avebe. Het is fijn om daarbij betrokken te zijn. Ik ben trots op mijn collega's en ik hoop dat ze voelen dat ze gezien en gehoord worden. Daar blijft Avebe zich voor inzetten."

Duurzame ambities.

Binnen duurzaamheid hebben we het binnen Royal Avebe vaak over People, Planet en Profit (de drie P's). De gedachte is dat elk duurzaamheidsinitiatief moet leiden tot een gelijke verbetering van de drie P's. Wordt de ene P meer verbeterd dan de andere? Dan is het initiatief niet houdbaar, en dus niet duurzaam.

De ambitieuze duurzaamheidsdoelstellingen van Avebe

In onze hele organisatie werken we aan het verminderen van ons water-, CO₂- en afvalgebruik. Ook zijn er veel initiatieven waardoor we minder chemicaliën gebruiken in onze fabrieken. Een goed voorbeeld hiervan is ons clean label-programma. Andere duurzaamheidsprogramma's richten zich op het verminderen van ons energieverbruik. Zo hebben we eigen magazijnen op locatie waardoor er minder transportbewegingen zijn. Een ander goed voorbeeld is dat we de energie die we gebruiken vergroenen door het gebruik van zonne-energie en de installatie van elektrische ketels (e-boilers). Ook op het land zijn we bezig met duurzaamheid. Samen met onze leden volgen we een duurzaam teeltprogramma. Met dit teeltprogramma gebruiken we bijvoorbeeld minder gewasbeschermingsmiddelen. Zo is Avebe op elk vlak bezig te verduurzamen.

Het samenwerkingsplatform Ecovadis

Door met onze leveranciers samen te werken, kunnen we onze duurzaamheidsprestaties in de hele keten versterken. Ecovadis is een wereldwijd samenwerkingsplatform dat bedrijven helpt bij het evalueren van de prestaties van hun leveranciers. Ecovadis is verdeeld over meer dan 200 sectoren en ruim

175 landen. Zo krijgen ze inzicht in de sociale, ecologische en economische prestaties in de hele toeleveringsketen.

Duurzame inkoop

Om te vergelijken kijkt Ecovadis naar vier pilaren:

1. Milieu
2. Arbeid en mensenrechten
3. Ethiek
4. Duurzame inkoop

Onze afdeling Inkoop heeft al veel werk verzet om de beoordeling van duurzame inkoop binnen Ecovadis te verhogen. Zo hebben we een paar jaar geleden een duurzaam inkoopbeleid vastgesteld. We hebben naar alle relevante leveranciers een 'Responsible Sourcing Policy' gestuurd met de vraag die te bevestigen en ondertekenen. Maar uiteindelijk gaat het natuurlijk om een leverancier op het gebied van duurzaamheid. Daarom hebben we ook leveranciersbezoeken en een webinar georganiseerd. Hierbij hebben we gebruikgemaakt van bedrijven die duurzaamheid in hun dna hebben zitten.

Duurzame initiatieven afdeling Inkoop

Ons beleid voor duurzaam inkopen is vastgelegd in onze algemene inkoopvoorwaarden. Daarnaast is het onderdeel geworden van de leveranciersaudits. Naast de afspraken met leveranciers,

hebben we ook gekeken naar wát we inkopen. Zo hebben we ons aandeel in vrachtwagentransport verkleind door vaker te kiezen voor treintransport. Ook verduurzamen we onze ingrediënten. In ons productieproces gebruiken we ingrediënten gebaseerd op palmolie. Sinds 2021 is alle verwerkte palmolie in deze ingrediënten RSPO gecertificeerd. De RSPO standaard vertegenwoordigt de grootste, onafhankelijke, derde partij standaard voor meer duurzame palmolie en beschermt het milieu en lokale gemeenschappen die ervan afhankelijk zijn. Het Wereld Natuur Fonds ondersteunt deze standaard.

Gouden medaille

Voor al deze inspanningen van de afdeling Inkoop en haar partners, plus de initiatieven van onder andere onze afdelingen Legal, HR en Utilities kregen we een gouden medaille van Ecovadis! Daarmee zitten we in de top 5% van duurzaamheid in onze industrietaak. Dat is een fantastisch resultaat.

De waterbalans in evenwicht.

Water speelt een grote rol in de hele keten van Royal Avebe.

Van teelt tot verwerking. De vraag naar water in de regio zal de komende jaren naar verwachting toenemen.

Welke uitdagingen spelen daarin een rol? En hoe kunnen bedrijven bijdragen om de waterbalans in evenwicht te houden?

en verdampt veel water uit het IJsselmeer. Soms is de vraag dus groter dan het aanbod en de waterbalans wankel. Er is dan minder water beschikbaar voor ons beheergebied."

Evenwichtsoefening

Het is een uitdaging om die balans in evenwicht te houden. Daar zitten volgens Francine veel kanten aan: "Vanuit de kant van het wateraanbod spelen goede nationale en regionale afspraken een grote rol voor een eerlijke verdeling van het beschikbare water. We tappen namelijk allemaal uit dezelfde bron. Vanuit de watervraag kijken wij naar maatregelen om het water- en bodemgebruik zo efficiënt en sterk mogelijk te maken. Mijn team richt zich daarbij vooral op toekomstige vraagstukken zoals klimaatverandering, de effecten van extreem weer, zelfvoorzienendheid van de regio en gebruik van duurzame innovaties zoals druppelirrigatie en goed bodembeheer. Daarbij maken we gebruik

van een Europees subsidietraject, Blue Transition. Dit richt zich in Nederland op de Drentsche Aa en de Veenkoloniën. We kijken ook hoe we het buffervermogen van het IJsselmeer kunnen uitbreiden. Zo verwachten we de waterbeschikbaarheid te vergroten."

Duurzame alternatieven

Bedrijven zoals industrie en agrarische ondernemers dragen volgens Francine ook een eigen verantwoordelijkheid om door een droogteperiode heen te komen. "Economische ontwikkeling is belangrijk voor de regio, maar het mag niet ten koste gaan van de waterbalans. We gaan als waterschap daarom graag met ondernemers in gesprek om samen naar duurzame alternatieven te zoeken zoals een eigen wateropvang en -opslag, of luchtkoeling in plaats van waterkoeling. Het is fijn om te zien dat Avebe daar graag in wil samenwerken en inzet op duurzame innovaties voor efficiënt bodem- en watergebruik."

Francine Engelsman, hydroloog bij Waterschap Hunze en Aa's legt uit: "Normaal gesproken hebben we voldoende water in het IJsselmeer, de zoetwaterbuffer van Noord-Nederland. Maar vooral in de zomerperiode neemt de vraag naar zoet water toe. Tegelijkertijd is er dan minder wateraanvoer uit de Rijn

Beregeningstechnieken: water geven met precisie.

Druppelirrigatie is een efficiënte en zuinige manier van beregenen met weinig risico op ziektes, concludeert Piet Mekkes uit Geesbrug. Daar staat wel tegenover dat de aanleg van het systeem in verhouding duur en arbeidsintensief is.

Bij druppelirrigatie worden kleine beetjes water rechtstreeks naar de wortels van planten op de akker gebracht. Dit gebeurt via gaatjes in ingegraven druppelslangen. Daarmee wordt veel water bespaard. “Ik vind het een heel mooi systeem. Je bereikt hetzelfde resultaat als met traditioneel beregenen, maar met minder water”, aldus Piet, die samen met zijn zoon Geert een gemengd bedrijf heeft met akkerbouw en pluimvee. “Het systeem is niet goedkoop, maar omdat er subsidie beschikbaar was konden we het drie jaar lang testen.”

Maatschap Mekkes zette het beregeningssysteem in voor 7 hectare zetmeelaardappelen. “Omdat de druppelslang dichtbij de wortels van de plant moet liggen, legden we de druppelirrigatie elk voorjaar opnieuw aan. Dit deden we direct na het poten van de aardappelen en voor de opkomst van de eerste bladeren. Als het systeem eenmaal ligt, is beregenen super makkelijk.” Zo konden Piet en Geert via een app op hun telefoon gemakkelijk de beregening in- of uitschakelen en de metingen van de vochtsensoren aflezen. Behalve over het gemak, is Piet ook over het resultaat te spreken. “Omdat er ten opzichte van traditioneel beregenen minder waterverdamping is, bespaarden we tot 70% water. Het risico op ziektes is ook een stuk kleiner omdat je de wortels nat maakt, niet de hele plant.”

Toch gaat Maatschap Mekkes weer over op traditionele beregening nu de subsidie is afgelopen. “Het aanleggen is een flinke investering, in tijd en geld. En dan weet je nog niet eens zeker of je het dat jaar wel nodig gaat hebben. Dat weegt voor ons niet op tegen de opbrengst van gewassen die in verhouding weinig opbrengen waarvoor we wel de druppelirrigatie inzetten. Het is een goed systeem, maar helaas niet voor ons bedrijf.”

Sterke aardappelrassen zijn van groot belang voor een duurzame teelt. Daarnaast kan het een flinke kostenbesparing opleveren. Aardappelrassen met minder waterbehoefte kunnen bovendien bijdragen aan minder CO₂-emissie en milieubelasting omdat ze minder afhankelijk zijn van gewasbeschermingsmiddelen.

“Naast de waterbehoefte zijn factoren als ziekteresistentie, klimaatbestendigheid, opbrengst, marktvereisten en duurzaamheid belangrijk bij het ontwikkelen van sterke aardappelrassen” benadrukt Hendrik Jan Schepel, manager bij Averis. “Maar ook bewortelingsdiepte en grondsoort zijn enkele factoren waar je rekening mee moet houden. Het vraagt om een veelzijdige aanpak om de kwaliteit van zowel je bodem als gewas te beschermen. Als je kijkt naar goede rassen die je zonder beregening kan telen zijn Axion, Avamond, Avenger en Adelinde een sterk voorbeeld. Ze hebben minder stikstof nodig en presteren consistent in verschillende groeiomstandigheden.”

Duurzaam waterrecycling: het model van Wolfsburg.

Hagen Reinbeck-Grube is van kinds af aan een agrariër: maïs, graan, bieten - daarmee verdiende hij gedurende lange tijd zijn brood. Echter sinds 3 jaar behoren ook aardappelen tot zijn portefeuille.

“De aardappelteelt vond ik eigenlijk altijd al aantrekkelijk”, vertelt de 43-jarige Hagen. “Eerder ontbrak het ons aan het technische equipment. Dit laten we nu door een externe partner doen die alles op het gebied van planten, rooien en laden voor ons uitvoert.” Het boerenbedrijf met de bijbehorende percelen van Reinbeck-Grube bevindt zich op zo’n 4 kilometer afstand van het gigantische complex van het Volkswagen-concern in Wolfsburg. “De zandgronden reageren echter zeer goed op de aardappelteelt vanwege de lange afwisselende teelt met andere gewassen. Mijn percelen zijn gewaardeerd op 18 en 43 bodempunten, met een gemiddelde van ongeveer 26 bodempunten.” Dit zijn ideale omstandigheden voor de Waxy-aardappelen die nu op inmiddels 34,5 hectare landbouwgrond van Reinbeck-Grube groeien. En dit zal in de toekomst nog meer worden. Net als de andere agrariërs in de

KPW-regio’s Oost-Nedersaksen, Brandenburg en Mecklenburg-Vorpommern moet Reinbeck-Grube maatregelen treffen vanwege de droge periodes die nu al weken duren. “Dit is voor iedereen een enorme uitdaging. Hier in Wolfsburg kunnen wij echter gelukkig gebruikmaken van het gemak, dat we toegang hebben tot een moderne waterzuiveringsinstallatie om onze velden te irrigeren met gezuiverd afvalwater uit de 3e zuiveringsfase.” Vele tientallen jaren geleden begon de stad Wolfsburg haar afvalwater te irrigeren op de losse grond van de omliggende dorpen. Hieruit is een vereniging voor afvalwater ontstaan die al meer dan 80 jaar oplossingen ontwikkelt voor de steeds hogere eisen aan de samenstelling en kwaliteit van water. Op de EXPO in 2008 in Zaragoza (Spanje) werd deze methode zelfs gepresenteerd als het “Model van Wolfsburg”. De afvalwatervereniging zorgt voor het water voor ons boeren.

Via ons 77 kilometer lange drukpijp-leidingsysteem, dat we sindsdien hebben ontwikkeld, beregenen wij ca. 1500 hectare percelen. “Wij als leden van de afvalwatervereniging financieren en onderhouden het pijpleidingsysteem zelf. Het water wordt hoofdzakelijk via twee elektrisch aangedreven en frequentiegeregelde pompen in het leidingsysteem gepompt. De gemaakte kosten leiden natuurlijk tot discussies, maar door als goede partners samen te werken, zijn we altijd tot goede oplossingen gekomen. Het resultaat is een duurzaam waterrecyclingsysteem dat het grondwaterlichaam beschermt. Tijdens vakantieperiodes is er echter minder afvalwater beschikbaar, maar dan bestaat de mogelijkheid om een kleine hoeveelheid bronwater toe te voegen aan het leidingsysteem. Hiervoor hebben we een reeks putten met vijf elektrische pompompen die we kunnen inschakelen wanneer dat nodig is.”

Gezonde bodem, gezonde gewasgroei: de rol van groenbemers.

Bodemvruchtbaarheid en het gebruik van groenbemers kunnen invloed hebben op het vochtvasthoudend vermogen van de bodem.

Hoe zit dat precies, en hoe zet je groenbemers het beste in?

Gerard Hoekzema, bedrijfsleider van Proefbedrijf Locatie 't Kompas en Kooijenburg van WUR Open Teelten legt uit.

“Een goede bodem is de basis voor goede vochtthuishouding en daarmee een optimale en gezonde gewasgroei. Groenbemers kunnen daarin een rol spelen, vaak zul je zien dat de bodemstructuur in het voorjaar na een groenbemester mooier is dan wanneer de bodem onbedekt was.” Groenbemers kunnen er volgens Gerard ook voor zorgen dat de populaties van bepaalde vrijlevende aaltjes beheersbaar blijven met uiteindelijk een beter bedrijfsresultaat tot gevolg. Een zorgvuldige keuze van de juiste groenbemester is daarbij wel cruciaal.

Twee kanten

Groenbemers zoals Japanse haver, bladrammenas en tagetes kunnen als volwaardig gewas worden geteeld en helpen om de bodemstructuur te verbeteren. Gerard: “Ze voegen organisch materiaal toe aan de bodem en binden voedingsstoffen voor de volgteelt. Als je het goed verbouwt en de externe omstandigheden meewerken wordt het gewas minder gevoelig. Dit kan resulteren in minder behoefte aan meststoffen en gewasbeschermingsmiddelen én kan het

vochtvasthoudend vermogen van de bodem verbeteren. Maar dat kan twee kanten op. Als je de verkeerde groenbemester kiest en niet goed teelt, kunnen schadelijke bodemplagen vermeederen. In het bijzonder de vrijlevende aaltjes op lichtere gronden.”

Optimale kaders

Zelfs met de perfecte groenbemester moet je goed blijven monitoren. Gerard: “Ik zie groenbemers als volwaardig gewas en teel ze ook zo. Telen is een samenspel van veel verschillende uitgangspunten. Wat voor de een werkt, werkt niet voor de ander. Daarnaast spelen ook externe effecten een grote rol, zoals het weer. Daardoor zal je soms meer en soms minder moeten beregenen. Het enige wat je kunt doen is de kaders waarin je teelt zo optimaal mogelijk maken. Bemonster vooral veel en houd de ontwikkeling van je gewas bij. Dan weet je beter wat je uitgangssituatie is en kan je je volgende bouwplan optimaliseren. Gewassen praten niet, maar ze vertellen wel heel veel.”

Gerard Hoekzema, bedrijfsleider van Proefbedrijf Locatie 't Kompas en Kooijenburg van WUR Open Teelten

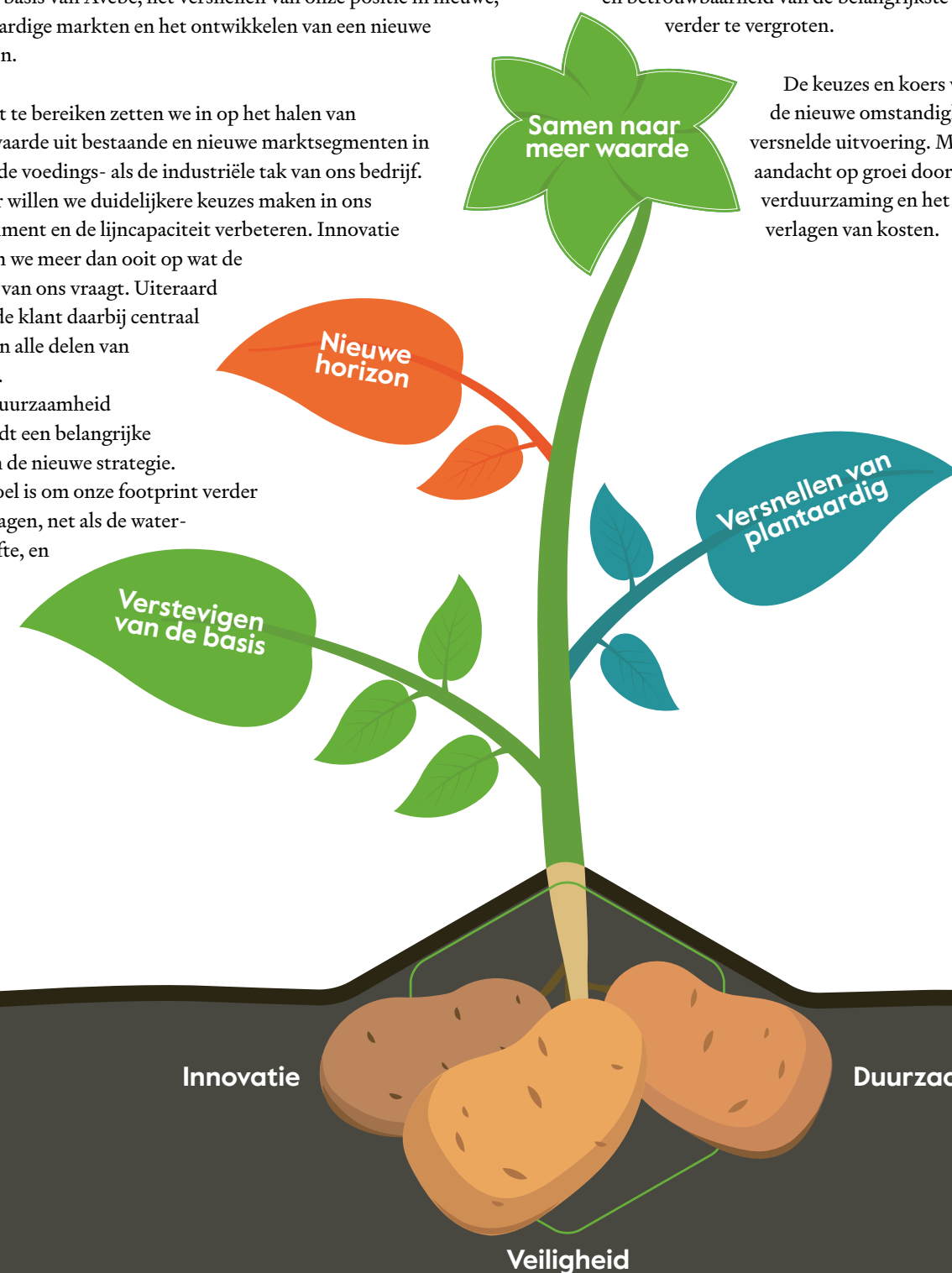
Versterken en versnellen. Samen bouwen aan duurzame groei.

Deze titel is de naam van onze strategie voor de periode 2023-2028. Versterken en versnellen richt zich op het verstevigen van de basis van Avebe, het versnellen van onze positie in nieuwe, plantaardige markten en het ontwikkelen van een nieuwe horizon.

Om dit te bereiken zetten we in op het halen van meerwaarde uit bestaande en nieuwe marktsegmenten in zowel de voedings- als de industriële tak van ons bedrijf. Verder willen we duidelijkere keuzes maken in ons assortiment en de lijncapaciteit verbeteren. Innovatie richten we meer dan ooit op wat de markt van ons vraagt. Uiteraard moet de klant daarbij centraal staan in alle delen van Avebe. Ook duurzaamheid behoudt een belangrijke plek in de nieuwe strategie. Het doel is om onze footprint verder te verlagen, net als de water-behoefte, en meer

focus te hebben op circulariteit en verwaarden van reststromen. En daarnaast is het belangrijk om de productiviteit, efficiëntie en betrouwbaarheid van de belangrijkste productielijnen verder te vergroten.

De keuzes en koers vragen door de nieuwe omstandigheden een versnelde uitvoering. Met de volle aandacht op groei door innovatie en verduurzaming en het structureel verlagen van kosten.

Volg ons op social media:

 LinkedIn: Royal Avebe

 Twitter: @Royal_Avebe

 YouTube: Royal Avebe

 Instagram: RoyalAvebe

 Facebook: Royal Avebe

Avebe Magazine is gemaakt in opdracht van Coöperatie Koninklijke Avebe U.A. en wordt verstuurd naar alle leden en medewerkers van Royal Avebe. De digitale versie van het magazine is te bekijken via **www.avebe.nl/magazine**

Contact: communication@avebe.com | **Fotografie:** Ivo Hutten, Peter Tahl en Avebe

Concept en opmaak: JEEN | **Teksten:** Avebe en JEEN | **Drukwerk:** PrintX.nl